

**CENTRUM MONITORINGU WOLNOŚCI SŁOWA SDP
HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
IZBA WYDAWCÓW PRASY
STOWARZYSZENIE DZIENNIKARZY POLSKICH
STOWARZYSZENIE DZIENNIKARZY RP
STOWARZYSZENIE GAZET LOKALNYCH
STOWARZYSZENIE PRASY LOKALNEJ
STOWARZYSZENIE WOLNEGO SŁOWA**

Warszawa, 16 lutego 2017 r.

**Pan
Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**

Kancelaria Prezydenta RP
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie!

Organizacje skupiające dziennikarzy i wydawców prasy z zadowoleniem i uznaniem przyjęły decyzję Pana Prezydenta o ułaskawieniu redaktora Tomasza Wróblewskiego, skazanego z art. 212 k.k. (Dz. U. 1997 r., nr 88, poz. 553), a także wszczęcie procedury ułaskawienia red. Michała Fury, również skazanego z art. 212 k.k. Sytuacja ta wydaje się wskazywać, iż Pan Prezydent podziela przekonanie o szkodliwości pozostawiania w polskim systemie prawnym art. 212 k.k. oraz o szkodliwości stosowania represji karnych w sprawach dotyczących wolności słowa i wyrażania opinii.

Zwracamy się więc do Pana Prezydenta z apelem o wystąpienie na mocy art. 118 ust. 1 Konstytucji z inicjatywą ustawodawczą mającą na celu zniesienie odpowiedzialności karnej za przestępstwo zniesławienia, tj. usunięcie art. 212 k.k.

Nasze organizacje od wielu lat podejmują starania na rzecz usunięcia kontrowersyjnego artykułu Kodeksu karnego, w tym poprzez liczne apele kierowane do kolejnych Prezydentów, Premierów i Ministrów Sprawiedliwości, a także poprzez podejmowanie poświęconych temu problemowi społecznych kampanii. Ponadto, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, w ramach litygacji strategicznej, prowadziła kilka przełomowych spraw z art. 212 k.k., które były rozpoznawane przez Sąd Najwyższy, Trybunał Konstytucyjny, jak również Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC).

Przekonanie o konieczności wykreślenia art. 212 k.k. wyrażają od wielu lat liczne środowiska i autorytety: dziennikarze, wydawcy, prawnicy i naukowcy. W działania przeciwko stosowaniu represji karnych za słowo włączały się również takie organizacje jak Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Centrum Monitoringu Wolności Prasy, Stowarzyszenie Dziennikarzy RP, Stowarzyszenie Prasy Lokalnej, Stowarzyszenie Gazet Lokalnych, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, a także uczelnie wyższe.

W świetle orzecznictwa ETPC odpowiedzialność karna za słowo jest co do zasady uzasadniona jedynie w najbardziej drastycznych przypadkach nadużycia swobody wypowiedzi, tj. np. w przypadku tzw. mowy nienawiści czy podżegania do przemocy, a te karane są na podstawie odrębnych

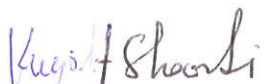
przepisów karnych. Warto zaznaczyć, że sprawy o zniesławienie należą do spraw, w których ETPC najczęściej stwierdza naruszenie art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wobec Polski. Jest to również jedna z większych grup spraw, które oczekują na wykonanie przez polskie władze.

Należy podkreślić, że konsekwencje procesu karnego są bardzo dolegliwe. Oskarżony musi stawiać się na kolejne rozprawy, w razie skazania wpisywany jest do rejestru skazanych, co ogranicza możliwość pełnienia funkcji publicznych i pracę w zawodach zaufania publicznego, jakim jest m.in. zawód dziennikarza, zaciągnięcia kredytu czy też otrzymania dotacji z Unii Europejskiej. Sam proces jest również bardzo dolegliwy, np. oskarżeni często kierowani są na obserwacje psychiatryczne. W ramach procesu karnego mogą być także stosowane wobec oskarżonego dotkliwe środki zapobiegawcze. Dolegliwości te są często zamierzoną przez skarżących represją wobec oskarżonych i nawet gdy nie dochodzi do skazania, odgrywają rolę swoistego mechanizmu zastraszenia i ukarania osób głoszących krytykę.

Jednocześnie, pragniemy wskazać, że – wbrew obiegowym opiniom – skutecznej ochronie wizerunku, reputacji oraz dobrego imienia może służyć prawo cywilne, w szczególności art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego (Dz. U. 1964 r., nr 16, poz. 93, z późn. zm.). Na skuteczność i wystarczalność drogi cywilnej w swoim orzecznictwie wskazuje również ETPC. Usunięcie z dysputy społecznej owego straszaka procedur karnych za zniesławienie, przy jednoczesnym usprawnieniu procedur cywilnych służących ochronie dóbr osobistych, służyłoby lepszemu funkcjonowaniu demokracji w naszym kraju i nie tylko nie zagrażałoby poziomowi owej społecznej dysputy, ale pomogłoby zapewnić jej poziom właściwy krajom demokratycznym.

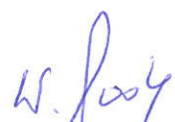
W związku z powyższym zwracamy się do Pana Prezydenta o podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu zniesienie odpowiedzialności karnej za zniesławienie. Jednocześnie służymy ewentualnie szczegółowymi informacjami na temat możliwych rozwiązań prawnych, towarzyszących wykreśleniu art. 212 k.k.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Skowroński
Prezes
Stowarzyszenia
Dziennikarzy Polskich

Jerzy Domański
Prezes
Stowarzyszenia
Dziennikarzy RP

Danuta Przywara
Prezes
Helsińskiej Fundacji
Praw Człowieka

Wiesław Podkański
Prezes
Izby Wydawców Prasy

Alicja Molenda
Prezes
Stowarzyszenia
Gazet Lokalnych

Jerzy Mianowski
Prezes
Stowarzyszenia
Prasy Lokalnej

Piotr Wolniewicz
Centrum Monitoringu
Wolności Prasy SDP

Wojciech Borowik
Prezes
Stowarzyszenia
Wolnego Słowa